

[Carsten Andersen]

§ 71-tilsynet har bedt om at få oplyst, hvorfor folketingets § 71-tilsyn ikke er omtalt i justitsministeriets vejledning om psykiatriske patienters retsstilling og rettigheder, udstedt den 5. december 1983, samt i den kortfattede vejledning, der uddeles til patienter, som tvangsindlægges eller tilbageholdes.

Justitsministeriet svarede § 71-tilsynet, at vejledningerne har det primære sigte at informere om retsstillingen vedrørende selve frihedsberøvelsen for patienter, der er tvangsindlagt eller tvangstilbageholdt. Justitsministeriet nævner, at § 71-tilsynet omfatter spørgsmål vedrørende behandlingen og derfor ikke er nævnt i vejledningen. Endvidere påpeger justitsministeriet, at § 71-tilsynet ikke er en del af det ordinære klagesystem med umiddelbar beslutningskompetence i relation til klager over behandlingen.

Justitsministeriets vejledninger indeholder imidlertid afsnit omhandlende »klager over forholdene i øvrigt«, hvor justitsministeriet henviser til, at klagere kan henvende sig til hospitalet eller til vedkommende amtskommune, der driver hospitalet.

Det fremgår klart af justitsministeriets svar på spørgsmålet om, hvorfor § 71-tilsynet ikke er nævnt som en klagemulighed, at udeladelsen ikke skyldes en forglemmelse, men at justitsministeriet ikke anser § 71-tilsynet for at være en relevant klageinstans, når tilsynet ikke har en beslutningskompetence i forhold til den instans, der klages over. Justitsministeriet har samme opfattelse, hvad angår ombudsmand og menneskerettighedsdomstol.

Det kan omvendt sluttes, at når der ikke er fastslået regler for påtaleret, opfatter justitsministeriet ikke den pågældende instans som en relevant klagemulighed.

Imidlertid er såvel ombudsmanden som § 71-tilsynet uafhængige politiske organer med ret til at udtale sig kritisk om behandling af borgere i bestemte situationer med de politiske og forvaltningsretlige konsekvenser, det kan have.

Justitsministeriets udeladelse af § 71-tilsynet og ombudsmanden kan opfattes som et forsøg på at svække de pågældende institutions mulighed for at påtale såvel justitsministeriets som sundhedsstyrelsens forvaltning af deres beslutningskompetence i klagesager.

Svar (26/6 84):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

I slutningen af 1983 udsendte justitsministeriet dels en vejledning af 5. december 1983 om psykiatriske patienters retsstilling og rettigheder, dels en mere kortfattet og lettilgængelig informationspjece til patienter på psykiatriske afdelinger.

Justitsministeriet har på forespørgsel fra det af folketinget i henhold til grundlovens § 71, stk. 7, nedsatte tilsyn redegjort for baggrunden for, at de pågældende vejledninger ikke omtaler det grundlovshjemlede tilsyn med behandlingen af administrativt frihedsberøvede personer.

I svaret oplyste justitsministeriet bl.a., at det primære sigte med de udsendte vejledninger har været at informere om retsstillingen for patienter, der i henhold til reglerne i sindssygeloven er tvangsindlagt eller tvangstilbageholdt, og i forbindelse hermed at redegøre for den i sindssygeloven fastsatte ordinære klageadgang vedrørende selve frihedsberøvelsen, dvs. påklage til justitsministeriet med efterfølgende mulighed for indbringelse for domstolene. § 71, stk. 7-tilsynet omfatter spørgsmål vedrørende behandlingen af administrativt frihedsberøvede personer og er derfor ikke nævnt i denne sammenhæng.

Sindssygeloven regulerer i det væsentlige kun selve frihedsberøvelsen. Forhold under indlæggelsen såsom den lægelige behandling, herunder evt. tvangsbehandling, er ikke omfattet af lovens bestemmelser og hører ikke under justitsministeriets sagsområde. Justitsministeriet har imidlertid fundet det rigtigt kort at vejlede patienterne om, at klager over den lægelige behandling kan indgives til sundhedsstyrelsen, og at klager over forholdene i øvrigt kan indgives til hospitalets ledelse – normalt vedkommende amtskommune.

Baggrunden for denne vejledning har været ønsket om kort og tydeligt at orientere om det ordinære klagesystem inden for hospitalsvæsenet for derved at lette patienternes mulighed for med det samme at klage til de instanser, der har umiddelbar beslutningsmyndighed på området.

Jeg må derfor tage afstand fra den antagelse, der udtrykkes i begrundelsen til spørgsmålet, hvorefter unkladelsen af i vejledningen at nævne § 71, stk. 7-tilsynet og folketingets ombudsmand kan opfattes som